

Odporúčania a potenciálne nástroje riešenia problémov energetickej chudoby

Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S.O.S.) Poprad, ako spotrebiteľské združenie dlhodobo pôsobiace na Slovensku za účelom ochrany práv spotrebiteľov, presadzovania ich záujmov a zlepšovania podmienok na trhu s tovarmi a službami, vrátane energetického trhu;

a uvedomujúc si nespochybniteľnú existenciu energetickej chudoby aj na území Slovenskej republiky, ktorá negatívnym spôsobom ovplyvňuje život množstva spotrebiteľov v zvýšenej miere aj v aktuálnej situácii zvyšovania cien elektriny a plynu,

navrhuje nasledujúce riešenia, ktoré rýchlo môžu zmierniť súčasný dopad energetickej krízy na najzraniteľnejšie skupiny domácností:

Okamžité riešenia

1. Určiť skupinu zraniteľných. Napr. sa môžeme inšpirovať skupinami, ktoré ako chránené určil počas pandémie zákon o zájazdoch, teda dôchodcovia, rodiny, kde jeden alebo obaja rodičia stratili prácu, rodiny so školopovinnými deťmi, zdravotne postihnutí, matky či otcovia samoživitelia...). Alebo tieto skupiny definovať podľa [analýzy Štatistického úradu SR](#) o príjmovej chudobe a najviac ohrozených skupinách.

Existujú konkrétne skupiny zraniteľných odberateľov energie (rodiny s veľkým počtom detí, rodiny so single rodičom, jednočlenné rodiny, seniori, nízko príjmové skupiny, zdravotne hendikepovaní či Rómovia...), u ktorých hrozí zvýšené riziko výskytu problémov s platením účtov za energiu.

1. Je potrebné urgentne zaviesť absolútny zákaz odpojenia domácností od zdrojov tepla (elektriny, plynu) minimálne v zimných mesiacoch (november-marec), aj v prípadoch, keď sa spotrebiteľia dostanú do omeškania s platením faktúr či inak porušia zmluvu. Sankcie za znovu pripojenie sú pre zraniteľné domácnosti často neprekonateľná prekážka.

2.a Zakázať tzv. podomový predaj ako spôsob uzatvárania zmlúv na dodávku elektriny a plynu, ktorý je primárne cielený na zraniteľné skupiny spotrebiteľov a zaradiť ho na zoznam zakázaných nekalých obchodných praktík.

3. Pre definované zraniteľné skupiny treba buď zaviesť špeciálnu tarifu (alebo cenový strop) alebo poskytnúť voucher v určitej sume, výhradne na zaplatenie účtov za energiu, tak to urobili napr. Francúzi.

4. Minimálne pre tieto vybrané skupiny znížiť distribučné ceny elektriny (alebo zaviesť cenový strop) a zaviesť povinnosť distribučným spoločnostiam informovať spotrebiteľa, ak je zaradený vo vyššej sadzbe ako by podľa svojej ročnej

spotreby mal byť. Veľa spotrebiteľov takto nevedomky platí zbytočne viac o desiatky až stovky eur ročne a v SR máme jedni z najvyšších distribučných cien v rámci EÚ. Paradoxne, najviac platia obyvatelia najmenej osídleného a najchudobnejšieho Prešovského kraja.

5. Upraviť kontrolu nad správcami bytoviek pri objednávaní množstva tepla (často majú zbytočnú nadspotrebu).

Ako hneď môžu pomôcť dodávatelia

Očakávame, že množstvo spotrebiteľov bude v krátkom čase čeliť problémom s platením účtov za energiu, či prechodu k novým dodávateľom, preto by dodávatelia v prípade zraniteľných domácností mali zvážiť:

1. predĺženie lehôt splatnosti mesačných faktúr pre domácnosti
2. upustenie od sankcionovania prípadných neplatičov či oneskorencov
3. upustenie od účtovania sankcií za predčasné ukončenie zmluvy či zmenu dodávateľa elektrickej energie a plynu
4. prerušenie exekučných a iných konaní s cieľom vymôcť od spotrebiteľov dlžné sumy za spotrebu energie či doplnkové služby na čas trvania mimoriadnej situácie
5. aktívnu motiváciu spotrebiteľov, aby ich vopred upozornili na hroziace finančné ťažkosti.

Kontext a legislatíva

V Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 sa vláda zaviazala dôsledne ekonomicko-sociálne posúdiť rozsah energetickej chudoby, identifikovať energeticky chudobného spotrebiteľa, zaviesť osobitný prístup k energeticky chudobným spotrebiteľom zvýšením dôrazu na politiku energetickej efektívnosti lepším využívaním regulačných nástrojov, zvýšením transparentnosti v cenotvorbe a postupnou dereguláciou sektoru dodávky elektriny a plynu.

Členské štáty majú povinnosť posúdiť počet domácností žijúcich v energetickej chudobe zohľadnením nevyhnutných domácich energetických služieb potrebných na zabezpečenie základnej životnej úrovne v zmysle článku 3 ods. 3 písm. d) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, v súlade s článkom 29 Smernice 2019/944/EÚ o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou.

Členské štáty a teda aj Slovensko sú povinné pri zmierňovaní energetickej chudoby vyžadovať, aby sa časť opatrení v oblasti energetickej efektívnosti v rámci národných povinných schém energetickej efektívnosti, alternatívnych politických opatrení alebo programov či opatrení financovaných z národného fondu energetickej efektívnosti, vykonávala prioritne v rámci zraniteľných domácností vrátane domácností postihnutých energetickou chudobou a prípadne

sociálnych bytov v súlade s článkom 7 ods. 11 Smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, zmenenej smernicou 2018/2002/EÚ.

Členské štáty si tiež majú stanoviť vnútroštátne činnosti relevantné pre zmiernenie energetickej chudoby v zmysle Smernice 2018/844/EÚ, ktorou sa mení smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.

V súlade s odporúčaniami Európskej komisie, adresovanými členským štátom ako možné riešenia energetickej chudoby a vplyvu zvyšovania cien energií na najzraniteľnejších, a berúc do úvahy usmernenia načrtnuté v balíku Fit for 55, Zelenej dohode, balíku „Čistá energia pre všetkých Európanov“ či Renovation wave **upozorňujeme na skutočnosť, že pandémie a následné zvyšovanie cien elektriny a plynu problém energetickej chudoby prehĺbia. Ešte viac ľudí v Európe i na Slovensku čelí a v krátkom čase bude čeliť súbehu vysokých cien energie, neefektívneho bývania a nízkych príjmov, čo povedie k tomu, že mnoho ľudí zažije energetickú chudobu po prvýkrát v živote.**

Dlhodobé a strategické riešenia

Z pozície partnera projektu STEP (Solutions to Tackle Energy Poverty) financovaného z výskumného a inovačného programu Európskej únie Horizon 2020, zameraného na rozvoj jednoduchých, inovatívnych a opakovane použiteľných opatrení na riešenie energetickej chudoby týmto prinášame zhrnutie našich odporúčaní, ktoré v prípade ich aplikácie podľa nášho názoru prispievajú k odstraňovaniu príčin energetickej chudoby a zmierňovaniu jej dopadov na spotrebiteľov:

1) Jasná zákonná definícia aplikovateľná v praxi

V súčasnosti slovenská legislatíva definuje pojem energetickej chudoby ako stav, kedy priemerné mesačné výdavky domácnosti na spotrebu elektriny, plynu, tepla na vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody tvoria významný podiel na priemerných mesačných príjmoch domácnosti (zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach).

Táto vágna definícia nie je použiteľná pri riešení energetickej chudoby, nakoľko z nej nie je možné reálne posúdiť počet domácností, ktoré trpia energetickou chudobou na Slovensku.

Prijatie jasnej, zrozumiteľnej a realite zodpovedajúcej definície je nevyhnutným začiatkom pre následné účinné opatrenia na zmiernenie energetickej chudoby a odstraňovanie jej príčin.

Pre tieto účely možno získať potrebné ukazovatele v rámci Európskej únie, ako aj prípadné špecifiká na národnej úrovni zo štatistických údajov, čo vytvára cestu k bezprostrednej reakcii na aktuálny vývoj v spoločnosti a prispôsobenie definície reálnym podmienkam.

Ako základ pre stanovenie použiteľnej definície považujeme jasné zadefinovanie podmienky nízkych príjmov a vysokých nákladov na energiu na 1 m² naviazané na priemerné výdavky na energiu v rámci spoločnosti. V prípade, ak by meradlom mali byť len vysoké výdavky a nízke príjmy, ľahko sa môže stať, že z definície energetickej chudoby by vypadli spotrebitelia, ktorí síce majú nízke náklady na energiu, no je to dôsledok toho, že si z dôvodu svojich nízkych príjmov nedokážu zabezpečiť prístup ku všetkým základným energickým službám, teplo v domácnosti, či energeticky efektívne bývanie.

2) Vypracovanie národnej stratégie na boj s energetickou chudobou

Keďže ide o dlhodobý jav, ktorý výrazne ovplyvňuje aj súčasná situácia spojená s pandemiou, je potrebné stanoviť jasnú stratégiu, ktorá bude obsahovať merateľné ciele dosiahnuteľné v určenom období, balík konkrétnych programov, procesy na monitoring progresu, ako aj založenie nezávislej poradnej skupiny koordinovanej ÚRSO. Bez konkrétnej stratégie nebude možné sledovať pokrok v danej oblasti a reflektovať prípadne zmeny.

3) Zavedenie dôsledného dialógu na národnej úrovni

Členské štáty by mali zriadiť panely resp. fóra pre neustály národný dialóg o energetickej chudobe, súčasťou ktorého by mali byť orgány vlády, mimovládne organizácie (vrátane spotrebiteľských organizácií), samosprávy, podnikatelia v energetike a ďalšie zainteresované strany. Takéto panely by mali mať zodpovednosť za poskytovanie poradenstva pri tvorbe politík v tejto oblasti. Vláda by mala vypracovať všetky politiky na riešenie energetickej chudoby na základe zmysluplných a zodpovedných procesov účasti verejnosti a širokého zapojenia zainteresovaných strán.

4) Založenie ľahko dostupnej siete energetických poradcov

Napriek i v súlade so súčasnou existenciou štátnych inštitúcií na ochranu spotrebiteľa na energetickom trhu (poradenské centrá Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry, odbor ochrany spotrebiteľa ÚRSO, manažéri kvality ovzdušia Life IP (SAŽP) a VÚC), v boji proti energetickej chudobe je nevyhnutnou povinnosťou štátu vybudovať funkčnú sieť energetických poradcov, ktorá bude ľahko prístupná práve tým najzraniteľnejším spotrebiteľom. V súvislosti s tým treba brať do úvahy najmä neznalosť energetického prostredia a energetický analfabetizmus u týchto spotrebiteľov, či obmedzený prístup k informáciám, a to najmä v elektronickej podobe. Imanentnou súčasťou vybudovania takejto siete je jej výrazná propagácia, ako aj cielené komunitné vzdelávanie najohrozenejších skupín obyvateľstva.

5) Presadzovanie energetickej efektívnosti ako priority

Existuje množstvo dôkazov o tom, že investície do energetickej efektívnosti sú obzvlášť nákladovo účinné na podporu ekonomík, vytváranie pracovných miest a poskytovanie dlhodobých sociálnych výhod. Žiadame, aby sa energetická efektívnosť zaradila medzi najvyššie priority verejných výdavkov s celoštátnym významom. Zároveň pri implementovaní národných politík na zvýšenie

energetickej efektívnosti by mali byť odstránené administratívne, finančné či technické prekážky a sprístupniť domácnostiam renováciu v zmysle zlepšenia tepelno-izolačných vlastností domov či bytov i technológie nízko emisného vykurovania.

5.1) Nižšia DPH na renováciu a/alebo moderné vybavenie

Nižšia sadzba dane z pridanej hodnoty môže pomôcť pri podpore renovácie obytných budov, ktorá priamo vedie k zvyšovaniu energetickej efektívnosti budov. Vzťahovať by sa mala na materiály, zariadenia a práce, ktoré preukázateľne zvýšia energetickú efektívnosť obydľí.

5.2) Nižšia daň z nehnuteľnosti

Aj tento nástroj môže pomôcť pri zmierňovaní energetickej chudoby motivovaním k vyššej energetickej efektívnosti. Po renovácii budovy vedúcej k zvýšeniu jej energetickej efektívnosti by mohli byť nízkopríjmoví spotrebitelia „odmenení“ dočasným znížením sadzby dane z nehnuteľnosti.

6) Regulácia vysokých cien

Napriek potrebe liberalizácie energetického trhu, pre boj s energetickou chudobou musí byť zachovaný určitý regulačný dosah štátu na ceny energií. Výraznejší vplyv štátu by mal byť presadzovaný pri tvorbe distribučných cien, a to dôkladným posúdením tarifných štruktúr, oprávnených nákladov a opatrení na energetickom trhu s cieľom regulovať ich distribučný dopad najmä na spotrebiteľov s nižšími príjmami.

Vzhľadom na vysoký počet obyvateľov odkázaných na centrálné vykurovanie v bytových domoch, je žiaduci aj výraznejší vplyv štátu na presadzovanie nižších cien za teplo a nastavenie spravodlivých podmienok rozúčtovania tepla v bytových domoch. Štát by mal podrobiť súčasný právny rámec rozúčtovania tepla hodnoteniu vo vzťahu k reálnym prípadom z praxe a hľadať možnosti pre kompenzácie spotrebiteľov, ktorí boli poškodení vysokými cenami za teplo z dôvodu nespravodlivého systému rozúčtovania tepla ovplyvneného konkrétnymi podmienkami bytového domu.

7) Posilnenie ochrany pred odpojením

Momentálna legislatíva umožňuje dodávateľom energií žiadať distribútorov o prerušenie dodávky energií spotrebiteľovi teoreticky už po 13 dňoch omeškania so zaplatením faktúry, ak pripustíme, že dodávateľ odošle spotrebiteľovi upozornenie s dodatočnou 10 dňovou lehotou hneď nasledujúci deň po splatnosti faktúry a spotrebiteľ toto upozornenie prevezme na ďalší deň.

Takýto právny stav môže významne prispieť k prehĺbeniu energetickej chudoby u najzraniteľnejších, keďže okrem odpojenia od základných energií, v týchto prípadoch môžu opätovnému pripojeniu brániť následne vyúčtované poplatky za

prerušenie a obnovenie dodávky energií, ktoré spotrebitelia postihnúť energetickou chudobou nebudú schopní uhradiť.

Jedným zo spôsobov riešenia by mohlo byť vyhlásenie dodávok energií za základnú službu z pohľadu životných potrieb jednotlivcov, zákaz odpojenia minimálne v zimných mesiacoch, u najzraniteľnejších celoročne, resp. povinnosť určitého minimálneho objemu dodávok, ktorý musí byť zachovaný pre všetkých aj v prípade omeškania s platbami (v zahraničí fungujúci prostredníctvom predplatených meračov).

Účinným prostriedkom by mohla byť aj povinnosť dodávateľov pred podaním žiadosti o prerušenie dodávky preukázateľne hľadať s dotknutým spotrebiteľom riešenie, ktorým by sa mohol vyhnúť odpojeniu napr. prostredníctvom energetických poradcov.

8) Riešenie energeticky zadlžených domácností

Hromadenie dlhov za energie má značný vplyv na správanie spotrebiteľov. Ak aj bezprostredne nedôjde k prerušeniu dodávok energií, ľudia z dôvodu zamedzenia zvyšovania týchto dlhov dostatočne nekúria, čo môže mať negatívny vplyv na ich duševné a fyzické zdravie. Špeciálne rast cien energií a potravín má priamy dopad aj na vznik a narastanie dlhov.

Pri zmierňovaní dopadov energetickej chudoby by sa malo podrobne preskúmať, či energeticky zadlžené rodiny nenesú príliš veľké bremeno v súvislosti s pokrytím ich dlhov voči dodávateľom, a následným návratom do bežného a potrebného užívania energií a následne zvážiť, či nie je nevyhnutné prijať opatrenia na ich oddĺženie. Napríklad štát môže podporiť dodávateľov energií dotovaním schém, ktoré odpisujú celý alebo časť dlhu a úroky z tohto dlhu v najviac postihnutých rodinách. S oddĺžením môže byť spojená podmienka, že domácnosti, ktoré dostanú takúto úľavu, budú musieť v budúcnosti dodržiavať splatnosť platieb. Podobne by mali dodávatelia energií prehodnotiť svoje interné politiky a algoritmy a prijať preventívne opatrenia, aby čo najskôr odhalili zraniteľných spotrebiteľov, ktorým hrozí omeškanie a vykonali zásahy na včasné poradenstvo pri riešení týchto situácií.

9) Sociálna podpora

Je veľmi dôležité, aby sociálna podpora štátu plne reflektovala životné podmienky ľudí s nízkymi príjmami, ktorí zo svojich príjmov musia vyčleniť podstatnejšiu časť na náklady na energie. Nejde len o samotnú kvalitu života, ktorá je nízkymi príjmami ohrozená, ale stav energetickej chudoby v domácnostiach má výrazný negatívny vplyv aj na zdravie či vzdelávanie jednotlivých jej členov.

Primeraná sociálna podpora energetických požiadaviek domácností je preto nevyhnutná pre ochranu zdravia, podporu sociálneho začlenenia a zabezpečenie dobrej kvality života. Popri všeobecnej podpore by mal existovať aj určitý systém dodatočnej podpory, ktorá by sa spúšťala počas období mimoriadneho chladu.

Najmä v oblasti zdravia by mali byť zavedené postupy a procesy na zaistenie ochrany zraniteľných spotrebiteľov v období chladného počasia.

Posudzovanie energetických požiadaviek a ich nákladov si však vyžaduje pravidelné prieskumy domácností, aby štát mohol správne nastaviť svoju politiku sociálnej podpory v tejto oblasti.

9.1) Sociálne opatrenia na pomoc nízkopríjmovým domácnostiam čeliacim poklesu príjmov spojenému s COVID-19 a zvýšeným cenám energií

Počas a po skončení pandémie by mala vláda vypracovať rýchle opatrenia, ktoré pomôžu spotrebiteľom s nízkym príjmom získať priamu podporu pri platení ich účtov za energie. Takáto podpora by zabezpečila, že domácnosti s nízkym príjmom môžu pokryť svoje najnevyhnutnejšie energetické potreby v sťaženom období resp. bezprostredne po ňom (pandémia aj rast cien energií).

10) Presadzovanie minimálnych noriem energetickej hospodárnosti budov

Ideálne by v roku 2050 mala nastať v Európe situácia, že všetky budovy budú s takmer nulovou spotrebou energie. K tomuto cieľu musí byť prijatý ambiciózny plán stanovenia konkrétnych noriem pre energetickú efektívnosť existujúcich a nových budov. Zavedením účinného mechanizmu presadzovania noriem energetickej hospodárnosti sa vyšle jasný signál pre vlastníkov budov, dodávateľov energie, miestne samosprávy, verejný aj súkromný sektor.

Aby tento mechanizmus fungoval a získal si dôveru verejnosti, je dôležité, aby existovali štandardy kvality, zaviedli sa akreditačné systémy, ktoré musia spĺňať poskytovatelia renovačných služieb, záruky poskytované na garanciu dlhodobej účinnosti opatrení a systém účinnej nápravy, ak použité mechanizmy nespĺňajú požadované normy.

10.1) Stanovenie povinných certifikátov energetickej hospodárnosti pre domy, ktoré prechádzajú renováciou

Keďže spotrebiteľia často nevedia nič o energetickej hospodárnosti a dopadoch svojich domov na životné prostredie, pričom im chýbajú podstatné informácie o tom, koľko peňazí by mohli po renovácii ušetriť, toto opatrenie by v širšom kontexte malo pozitívny dopad aj na zmierňovanie energetickej chudoby.

Avšak na podporu energeticky chudobných rodín by mal byť tento legislatívny krok naviazaný na plnú úhradu nákladov na obstaranie certifikátu zo strany štátu.

11) Zabezpečenie prístupu k obnoviteľným zdrojom energie pre bytové domy

Ľudia žijúci v bytových domoch môžu pociťovať istý stav „uzavretia“, keďže im často chýbajú individuálne nástroje na reguláciu dodávky tepla v ich bytoch, autonómia na začatie projektov renovácie i možnosti využívania obnoviteľných zdrojov energie.

Existuje veľa prekážok, ktoré sú špecifické pre bytové domy vo vzťahu k energetickej chudobe. Niektoré členské štáty vypracovali osobitné prístupy na podporu účelových dotačných programov pre renovácie bytových domov (Litva). Tieto programy by sa mali osobitne zamerať na inštalácie obnoviteľných zdrojov energií. V krajinách, kde vznikli, sú tzv. energetické komunity považované za životaschopné riešenia pre spoločnú výrobu a spotrebu energie.

12) Mobilizácia samospráv k zaujatiu kľúčovej pozície pri riešení energetickej chudoby

Samosprávy môžu hrať kľúčovú úlohu v boji proti energetickej chudobe vzhľadom na ich miestne znalosti obyvateľstva a bytového fondu, zodpovednosť a schopnosť zastupovať záujmy miestnych občanov.

Ich činnosť môže zahŕňať zabezpečenie kvalitného sociálneho bývania, poskytovanie sociálnej starostlivosti a ochrany zdravia, podporu miestnych iniciatív a hospodárskeho rozvoja, úzke vzťahy s mimovládnyimi organizáciami a niekedy dokonca aj poskytovanie dodávok energie a iných energetických služieb.

Obce sú tiež ideálnym prvkom pri implementácii národných programov a mobilizovaní komplexného prístupu požadovaného na miestnej úrovni. Jedným z inovatívnych príkladov podpory zo strany obcí je naštartovanie komunitných iniciatív na výrobu energie zodpovedajúcej miestnym potrebám. Existuje veľa úspešných príkladov toho, ako sa samosprávy v Európe aktívne zapájajú do vytvárania schém energetických komunít a zabezpečovania viacerých výhod pre svojich občanov.

13) Podpora zakladania energetických spoločenstiev (komunít)

Európske právo dalo silný základ pre zakladanie energetických spoločenstiev ako možného nástroja pre zmierňovanie energetickej chudoby.

Energeticky chudobní spotrebitelia by mohli nájsť cestu na zníženie nákladov, ak sa rozhodnú pre kolektívnu výrobu a spotrebu elektriny. V prípade záujmu spotrebiteľov o zapojenie sa do tohto typu kolektívnych akcií, by mali mať možnosť počítať s plnou štátnou podporou v súvislosti s plánovaním, ktoré zhodnotí uskutočniteľnosť takéhoto projektu, poskytnutím rád a pomocou pri výbere vhodnej právnej formy. Je dôležité, aby sa v štúdiách uskutočniteľnosti posúdil pravdepodobný vplyv týchto podnikov na ceny energie a zabezpečenie energetickej účinnosti, najmä pokiaľ ide o ich porovnanie s existujúcim stavom.

Jednou z najvýznamnejších foriem je možnosť zapojiť do takýchto projektov miestne samosprávy, ktoré môžu zaručiť finančné investície alebo zabezpečiť pozemok pre zariadenia s obnoviteľnými zdrojmi energie. Energetické spoločenstvá so silnou podporou miestnych orgánov majú lepšiu pozíciu na to, aby dobre slúžili členom týchto spoločenstiev.

V každom prípade je potrebné, aby sa štát proaktívne zapojil do vytvárania energetických spoločenstiev nastavením vhodných podmienok a prostredia, vyvinutím iniciatív v oblasti nastavenia komunity prostredníctvom šírenia

informačných kampaní a niekedy aj priamo prevzatím iniciatívy pri spájaní ochotných členov komunity.

14) Vyčlenenie podstatnej časti finančných prostriedkov Fondu obnovy na zmierňovanie energetickej chudoby

Balík výdavkov z prostriedkov na zotavenie po pandémie COVID-19, ktorý by bol pridelený na zmierňovanie energetickej chudoby, by sa mal dohodnúť v transparentnej verejnej diskusii medzi kľúčovými zainteresovanými stranami.

Výhodou použitia časti financií na riešenie energetickej chudoby je jej medziodvetvový rozmer: investície do jej zmierňovania znížia sociálne napätie, zlepšia zdravie časti obyvateľstva, zabezpečia pracovné miesta, pomôžu podnikateľom (najmä v stavebníctve) a prispievajú k dosiahnutiu cieľov v oblasti zmierňovania a prispôsobovania sa zmene klímy.

14.1) Zlepšenie nízko efektívneho bývania kombináciou pôžičiek a dotácií z fondov

Programy energetickej efektívnosti a obnoviteľnej energie, ktorými sa zlepšuje energeticky nízkoúčinné bývanie, sú jednou z nákladovo najefektívnejších ciest riešenia hospodárskeho vplyvu pandémie a energetickej krízy na národné hospodárstvo. Navyše, kombinácia národných a európskych financií na renováciu obydlí by výraznejšie prispela k požadovaným klimatickým cieľom.

Positívna diskriminácia energeticky chudobných by v týchto prípadoch mala byť povolená. Podpora investícií do zlepšovania energetickej efektívnosti obydlí by mohla byť poskytovaná aj formou „poukazov na energetickú účinnosť“ alebo „energetických kariet“. Štát by mal navrhnúť systémy týchto programov v úplnom súlade s článkom 7 smernice o energetickej efektívnosti, ktorý si vyžaduje uprednostňovanie spotrebiteľov energeticky chudobných.

Pre Spoločnosť ochrany spotrebiteľov vypracovali Mgr. Simona Šimková Lištiaková a Mgr. Petra Čakovská, október 2021